

Udviklingsplan for "Bjørnstrup"

Bjørnstrupvej 49, 9830 Tårs

2014

Indhold

1. Formål med planen	3
2. Planens tilblivelse og indhold	3
3. Mulige interessefællesskaber. Aftaler og barrierer	4
Mulige interessefællesskaber. Aftaler	4
Barrierer, der hindrer fornuftige aftaler/rammer	5
4. Beskrivelse af bedriften	5
Bedriftens ejerforhold, produktion og placering	5
Ansatte på bedriften	7
Gårdens historiske udvikling	7
5. Beskrivelse af lokalområdet	7
Infrastruktur i området	7
Landskabet og kulturhistoriske forhold	9
Naturen i området	10
Grundvand	12
Lokale tiltag	13
6. Vision og langtidsplaner for bedriften	13
Værdiprofil	13
Vision	14
Planer for de nærmeste år	14
7. Udfordringer og løsningsmuligheder	15
8. Muligheder og interesser	16
9. Handlingsplan	17

Bilag 1: Referat af interessentmøde 28.11.2013

Hjørring Kommune

LandboNord

1. Formål med planen

Udviklingsplanen har som mål, at skabe nogle rammer for bedriftens udvikling der holder et godt stykke ud i fremtiden.

Set fra bedriftens side er den vigtigste fordel herved, at det giver en større investeringssikkerhed, som er afgørende for en bæredygtig økonomi for bedriften. Udviklingsplanen giver også ejeren bedre muligheder for at træffe strategiske beslutninger på et oplyst grundlag samt iværksætte de nødvendige handlinger i tide.

Rammer der holder & Rettidig omhu

Udvidelse af et landbrug er sommetider problematisk i forhold til borgernes interesser i lokalområdet – ikke mindst når et landbrugsprojekt præsenteres for borgerne på et sent tidspunkt i planlægningen. F.eks. høring af udkast til en miljøgodkendelse. Et vigtigt element i processen frem mod denne udviklingsplan, har netop været en dialog med borgere i lokalområdet og repræsentanter for relevante interesseforeninger. Dette har givet en helt unik mulighed for skabe gensidig forståelse for hinandens interesser, at få fokus på mulige konflikter samt på mulige fælles tiltag, som kunne være borgernes interesse.

Tidlig dialog - større forståelse - bedre løsninger. Til gavn for alle.

Sammenfattende kan siges, at udviklingsplanens formål er at

- skabe større investeringssikkerhed for bedriftens ejer
- skabe sammenhæng mellem produktion og lokale landskabs-, natur- og miljøforhold
- minimere lokale konflikter samt udvikle fælles, lokale muligheder
- føre til en handlingsplan for bedriftens ejer

2. Planens tilblivelse og indhold

Udviklingsplanen er blevet til i et samarbejde mellem ejer, LandboNord og Hjørring Kommune. Borgere og repræsentanter har været inddraget i dialog om bedriftens og lokalområdets interesser. Input fra denne dialog udmøntede sig i en række indspil til udfordringer og muligheder, der ses i kapitel 7 og 8. Der var følgende væsentlige skridt undervejs:

Aug-sep 2013:	Beskrivelse af bedriften p.t. v/ LandboNord
Aug-sep 2013:	Registrering og analyse af lokalområdet v /Hjørring Kommune
22.10.2013:	Visionsmøde med bedriftens ejer
28.11.2013 :	Interessentmøde på Tårs Hotel (Bilag 1)

Udviklingsplanen indeholder

- en beskrivelse af nu-situationen
- vision og langtidsplaner for bedriften
- en kortlægning af udfordringer samt samspilsmuligheder i lokalområdet
- beskrivelse af aftaler mellem forskellige aktører og en beskrivelse væsentlige barrierer på vejen frem
- en handlingsplan for ejeren for de næste ca. 5 år

3. Mulige interessefællesskaber. Aftaler og barrierer

Processen omkring denne udviklingsplan har medført en afdækning af mulige interessefællesskaber, ligesom den har afdækket en række barrierer for realiseringen af nogle af disse interesser. De væsentligste interesser og mulige interessefællesskaber og de væsentligste barrierer er samlet nedenfor. Det er desuden anført, om der p.t. er truffet aftaler om kommende tiltag.

Mulige interessefællesskaber. Aftaler

De vigtigste interesser som kommunen ønsker fremmet i området er følgende:

- At Boller Bæk på sigt opnår "god økologisk tilstand", som beskrevet i de statslige vandplaner, og samtidig at åen og de tilgrænsende arealer kommer til at repræsentere en rekreativ værdi for borgerne
- At ændringer og udvidelser af produktionsanlæggene ikke påvirker landskabet negativt.
- At der sigtes mod en dyrkningspraksis, der minimerer risikoen for forurening af grundvandet med nitrat og pesticider i det nitratfølsomme indvindingsområde
- At ejerens arealdispositioner bidrager til den udpegede økologiske forbindelse
- At bedriften bidrager til kommunens mål for reduktion af CO₂

Det er planlagt i de statslige vandplaner 1. planperiode, at en spærring i Boller Bæk skal fjernes. Den største fysiske barriere for "god økologisk tilstand" er imidlertid opstemning af Boller Sø, i den nordvestlige ende.

Der er p.t. ikke truffet nogen aftaler mellem kommunen og bedriften.

De øvrige interessenter i området har udtrykt følgende væsentlige ønsker:

- Flere stier i området - herunder sti fra Tårs til Boller Møllebæk
- Naturplan for området – herunder plejeplan og sti-plan
- Fortsat åbenhed og gode relationer mellem de lokale borgere og bedriften. Eventuelt arrangerede tiltag som "Åben gård" og udvidet vejsalg

Ejerne og borgerne i området har peget på, at området og stierne i den sydlige ende ved Boller Sø er blevet vanskelig tilgængelige de senere år p.g.a. af forsumpning. En fjernelse af stemmeværket

i søens nordvestlige del vil betyde en sænkning af vandstanden og dermed at området syd for søen – alt andet lige – vil blive mindre fugtigt.

I kommunens forslag til aktiviteter i de statslige vandplaner, 2. planperiode, indgår ikke en fjernelse af stemmeværket, hvorfor det tidligst kan komme ind i 3. planperiode, der gælder for perioden 2021 til 2027. Stemmeværket kunne godt fjernes uden at være en del af vandplanerne, men når det er indeholdt i vandplanerne er der gode chancer for statsligt tilskud til arbejdet og kompensation til lodsejere.

Der er p.t. ikke truffet nogen aftaler mellem interessenterne og bedriftens ejer eller med kommunen.

Barrierer, der hindrer fornuftige aftaler/rammer

- Løbende nye miljøregler, der spænder ben for en langtidsplanlægning
- Stivhed i miljøkrav, der gør ændringer og udvidelser af produktionen omstændelig og eventuelt umulige
- Naturbeskyttelseslovens stivhed, der gør det alt andet end attraktivt for ejerne at vedligeholde/forbedre endsige skabe nye naturområder. En højere værdisætning af et naturområde eller et nyt opstået naturområde kan blive en absolut stopklods for udvidelse af bedriftens husdyrproduktion.

Det ville være ideelt, hvis kommunen kunne anlægge en helhedsvurdering af bedriftens Negative og positive påvirkninger af miljøet og nærområdet. Ejeren kunne derved opnå visse lempelser i de lovmæssige miljøkrav/naturbeskyttelseskrav til gengæld for en eller flere af de nævnte værdiskabende indsatser.

4. Beskrivelse af bedriften

Bedriftens ejerforhold, produktion og placering

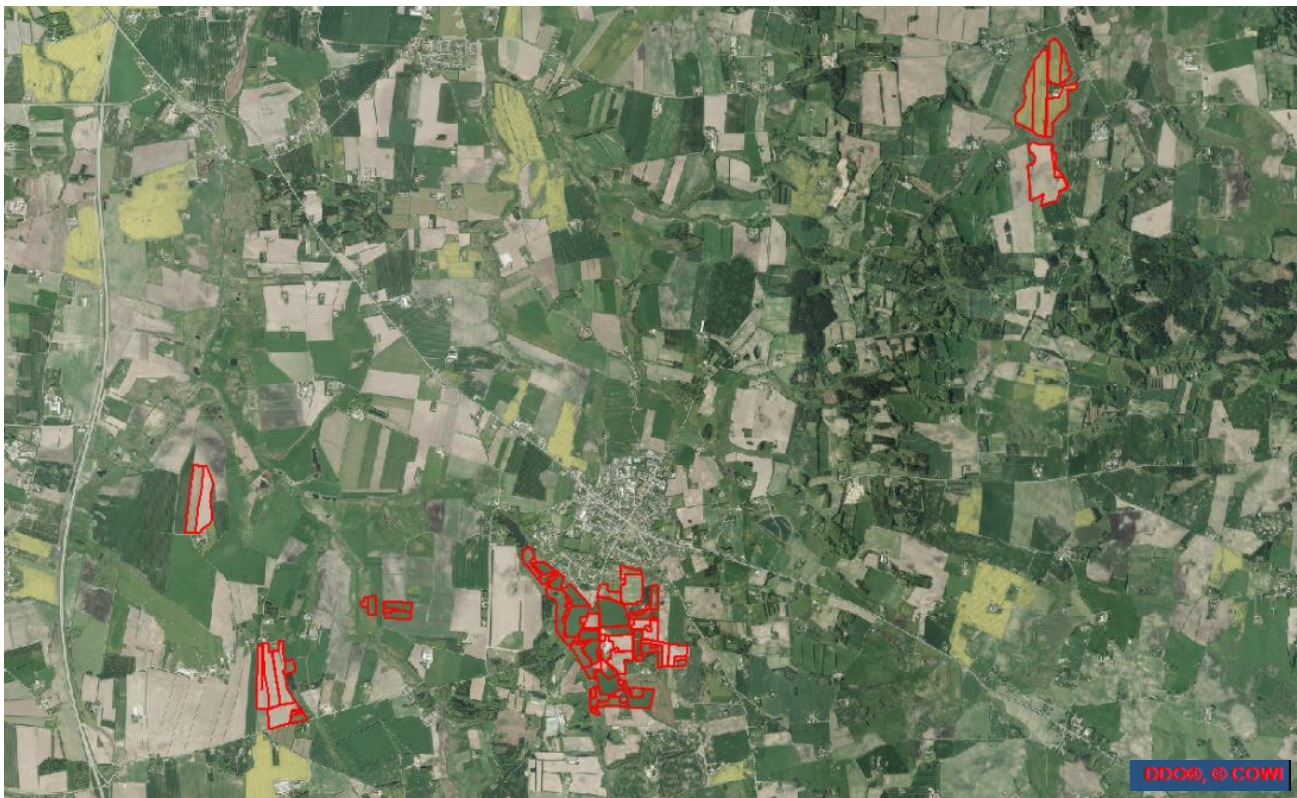
Bedriften er i privateje af Christen Dissing. På ejendommen er der en godkendt produktion af 330 årskøer (RDM) med hovedparten af opdræt på ejendommen også, totalt 546 dyreenheder.

Bjørnstrup med produktionsanlæg

Bedriften ejer sammenlagt ca. 178 hektar. Der er en produktionstilladelse på 546 dyreenheder, men derudover er en del af opdrættet placeret i andre stalde i omegnen. Der er derfor ikke sammenhæng mellem det antal dyreenheder, der produceres på den samlede bedrift og det jordtilliggende, der er til ejendommene. Det har afgørende betydning for selvforsyningsgraden på foder men tilsvarende vigtigt ift. at skulle have aftalearealer på plads for at kunne afsætte den overskydende del af husdyrgødningen.

I den nuværende miljøgodkendelse er det planlagt, at en større del af den overskydende husdyrgødning skal afsættes til det nye biogasanlæg ved Vrå. Alternativt skal der findes andre aftaler med planteavlere om, at de kan modtage den overskydende husdyrgødning.

Kortet viser de ejede og forpagtede arealer til Bjørnstrup

Ansatte på bedriften

Familien er en meget stor del af arbejdsstyrken på bedriften. Bjørnstrup er gennem generationer drevet som en familievirksomhed.

Bedriften er på vej ind i et generationsskifte, og der er et ønske om, at bedriften fortsat skal udvikles med fokus på mælkeproduktion og grovfoderproduktion.

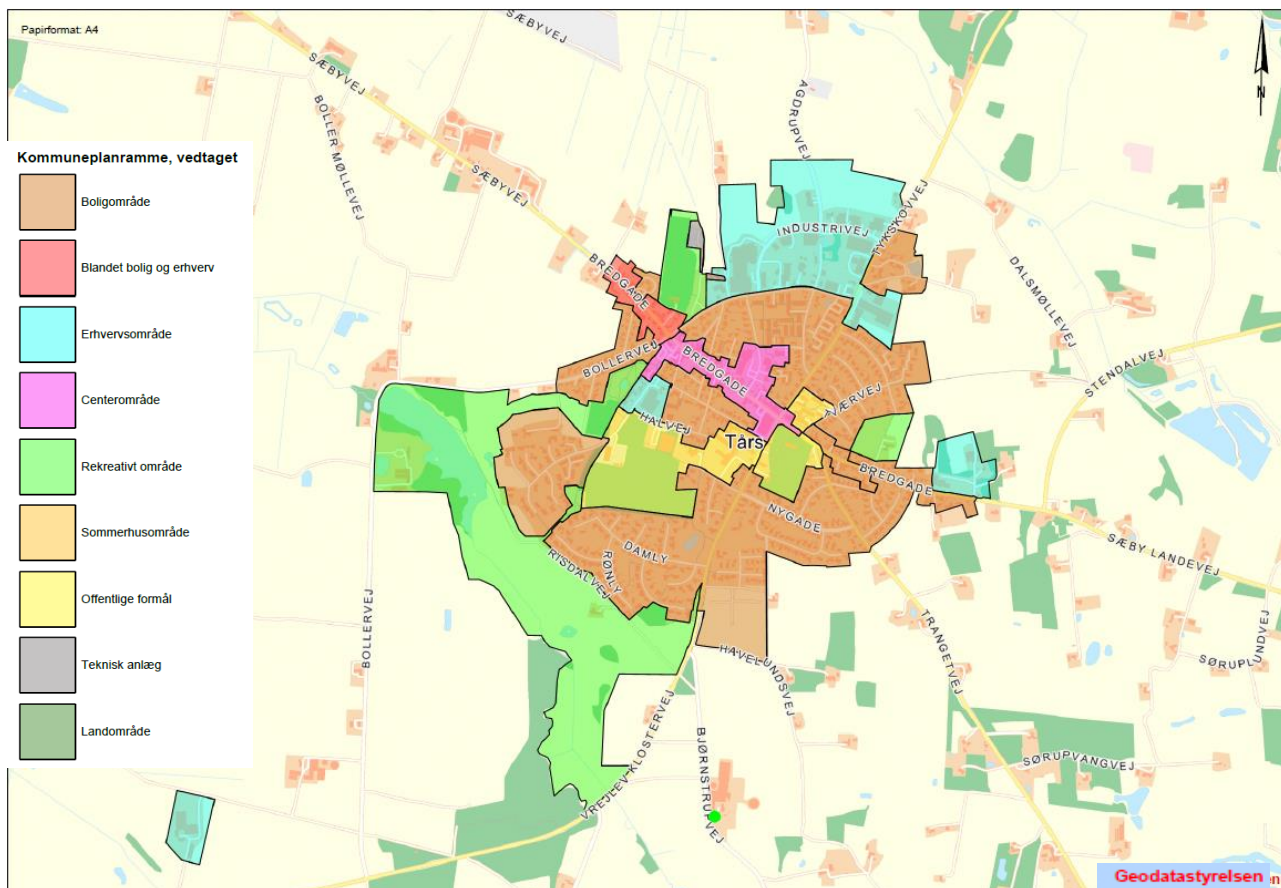
Gårdens historiske udvikling

Bjørnstrup er en slægtsgård gennem 5 generationer med en malkekvægsbesætning af røde køer. Bedriften hviler på stærke familierelationer, og der er en stor glæde og stolthed forbundet med stedet og med gården som rammen om både familie og virksomhed. Bedriften ønskes bevaret i slægten.

5. Beskrivelse af lokalområdet

Infrastruktur i området

Bedriften er placeret ud til en lokalvej, der efter 500 m munder ud i rute 593, Vrejlev Klostervej, der er en overordnet trafikvej. Herfra er der kun ca. 5 km mod sydvest til den nordjyske motorvej. Hovedparten af bedriftens jordtilliggende ligger omkring ejendommen. Øvrige disponible arealer ligger p.t. overvejende vest for ejendommen. Det betyder, at trafik mellem anlægget og arealerne i meget ringe grad går gennem Tårs by.

Kortet viser vejnet og Tårs bys placering i forhold til "Bjørnstrup". Desuden vises planmæssige udpegninger i Kommuneplan 2013

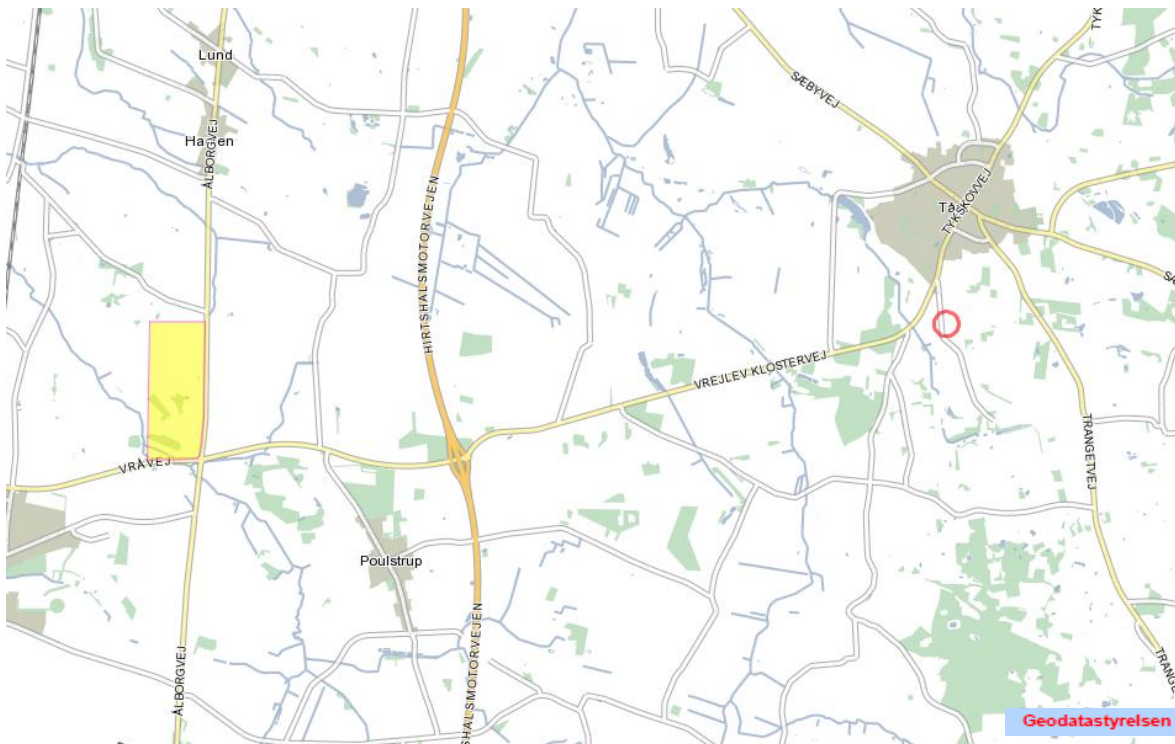
På kortet ovenfor ses et område nord for Havelundsvej, som i Kommuneplan 2013 er inddraget til boligområde. Tårs består af ca. 810 husstande med ca. 1.700 beboere. Afstanden fra "Bjørnstrup" til byzonen er ca. 400 meter. Der er minimumskrav for lugtgeneafstanden til byzone, der kan have betydning ved en evt. udvidelse af produktionen på "Bjørnstrup".

Naturgasnettet er ikke ført frem til Tårs by. Det forventes, at bredbåndsfiber rulles ud i Tårs by i 2015.

I Kommuneplan 2013 er der udpeget områder, der er velegnet til placering af store husdyrbrug. De egnede placeringsforslag er valg ud fra, at de er hensigtsmæssige i forhold til nærhed til områder udpeget til biogasanlæg og nærhed til overordnede trafikveje og vejklasser derover.

Ved udpegningen er der desuden taget hensyn til natur- og landskabsfredninger, beskyttet natur og beskyttet landskab samt nabohensyn.

Der er ca. 8,5 km fra Bjørnstrupvej 49 til nærmeste område, der er udlagt til placering af store husdyrbrug, se kortet nedenfor. Udpegningen har ikke p.t. nogen betydning, men kan få det i det omfang kommunen aktivt vil gøre områderne mere attraktive for fremtidig husdyrproduktion.

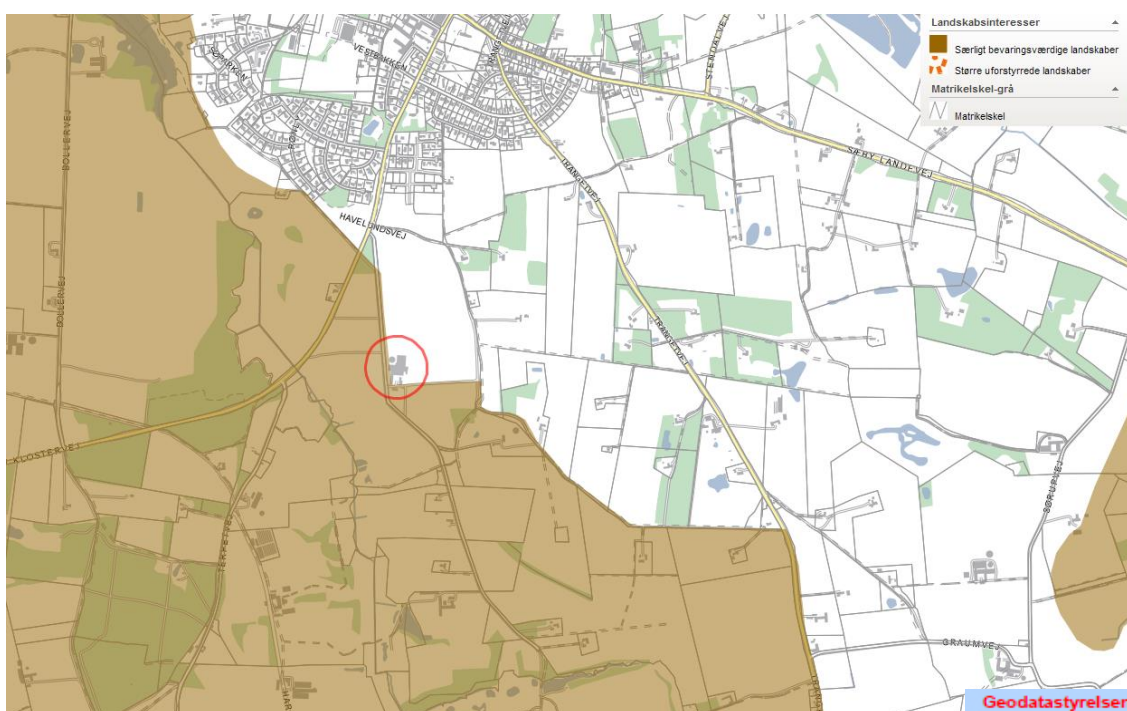

Kortet viser udpegningen "Velegnet til placering af store husdyrbrug"

Landskabet og kulturhistoriske forhold

Sydvest for "Bjørnstrup" er et stort område udpeget som "Særligt bevaringsværdigt landskab" i Kommuneplan 2013, se kortet nedenfor.

Ved udbygning af eksisterende ejendomme skal der derfor tages særligt hensyn til landskabet. Det kan f.eks. ske ved at der stilles særlige vilkår til udformning og placering af driftsbygninger. Det kan blive et krav, at driftsbygninger skal opføres i direkte tilknytning til øvrige bygninger på ejendommen, således at en eventuel udflytning ikke kan tillades.

Kortet viser det "særligt bevaringsværdige landskab" nær "Bjørnstrup"

I følge Hjørring Kommunes landskabskarakter-kortlægning, ligger Bjørnstrupvej 49 indenfor landskabstypen "Åbent storbakket landskab". Denne landskabstype rummer generelt "det gamle kulturland" med mange fortidsminder og flere væsentlige spor af forskellige landsbystrukturer. Det åbne landskab rummer mange værdifulde udsigter til de omkringliggende landskabstyper, her bla. mod nordøst mod det mere kuperede, skovprægede landskab. Bjørnstrup er et anlæg af betydelig størrelse, som der er en vis indsigt til fra nord og øst.

Store landbrugsbyggerier kan skalamæssigt virke meget dominerende i bakkelandskabets ofte mindre landskabsrum. Derfor bør placeringen af nye, store anlæg og udvidelser vurderes i forhold til landskabets kapacitet og den dominans, som det nye byggeri vil have i landskabet. Det vil sige landskabets evne til at optage anlægget uden, at de vigtigste landskabelige værdier påvirkes negativt. Det bør tilstræbes, at nyt et stort byggeri indpasses, lægges beskedent, i landskabet, så det ikke bryder terrænets linjer og tager fokus fra landskabets særlige karakter.

Det varierede bakkelandskab er robust overfor nye mindre byggerier, hvis ikke de opleves som løsrevet fra en helhed. Det bakkede terræn kan betyde, at nogle bygninger opleves som delvis dækket af terrænet, hvilket gør at gårdanlægget opleves som fragmenteret. Vigtige sigtelinjer bør udpeges, så det sikres at tilføjelse af nye bygninger ikke får det samlede anlæg til at fremstå fragmenteret, når det opleves herfra. Der skal dog tages skyldig hensyn til interne logistik på bedriften.

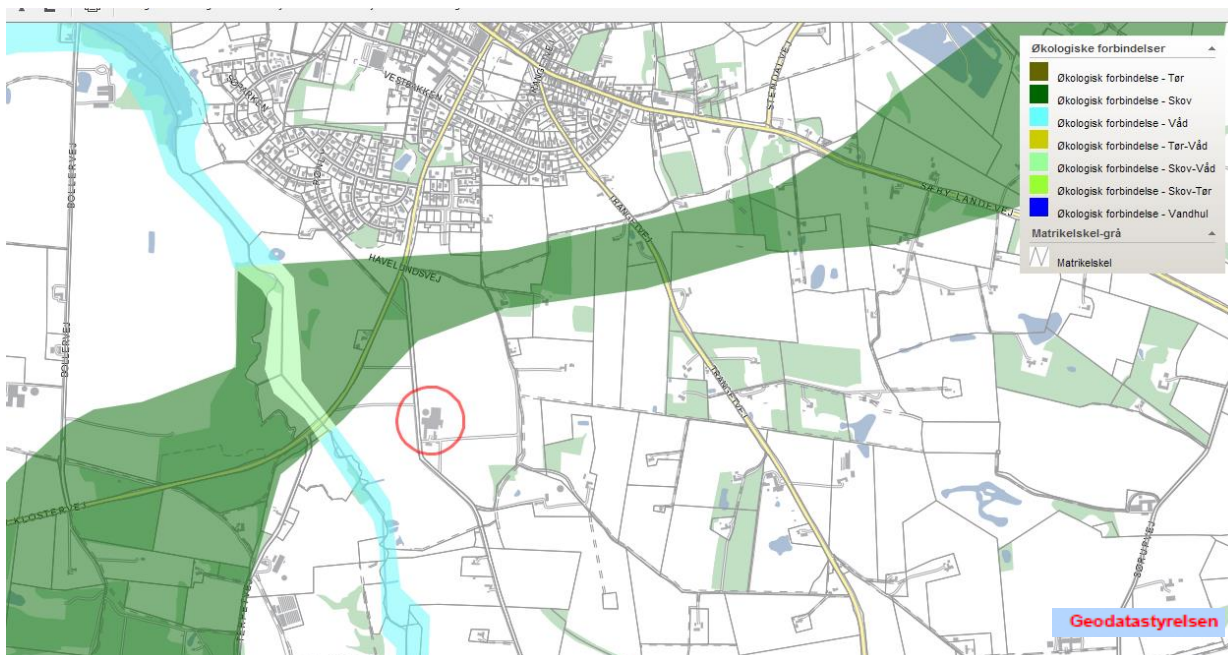
Beplantning kan, uden at pakke byggeriet helt ind, binde de forskellige driftsbygninger sammen og forankre dem, som en helhed i landskabet. Beplantninger og træarter bør være afstemt efter det, som er egnstypisk og karakteristisk for omkringliggende landskab.

Naturen i området

Vest og nord-vest for Bjørnstrupvej 49 er et området i Kommuneplan 2013 udlagt til: "Rekreativt område" omkring Boller Sø m.v.", se kortet på side 8. Områdets anvendelse er fastlagt til rekreativt formål, herunder grønt område. Området må kun anvendes til offentlige friarealer uden støjende aktiviteter.

Det vurderes, at udpegningen som rekreativt område i Kommuneplanen ikke får direkte betydning for en udvidelse af Bjørnstrupvej 49. Det meste af udpegningen er dog registreret som beskyttet natur (§ 3 naturbeskyttelsesloven) hvilket kan være en begrænsning i forhold til hvor stor en ammoniakudledning, der kan tillades fra produktionen.

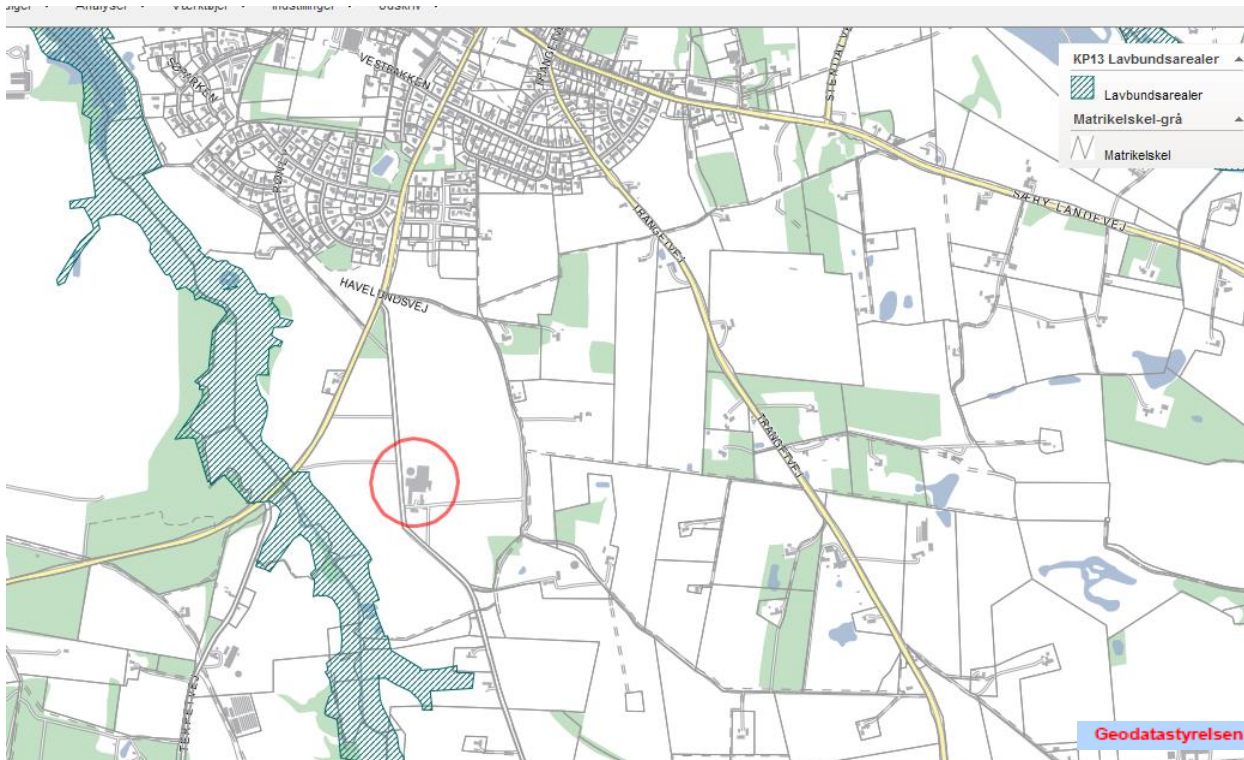
Nord for ejendommen er der udpeget en "økologisk forbindelse" (skov). Af kommuneplanen fremgår, at de økologiske forbindelser skal beskyttes mod indgreb i form af byudvikling og andre tekniske anlæg, der kan danne barrierer for spredningen af dyr og planter.

Kortet viser den udpegede "økologiske forbindelse"

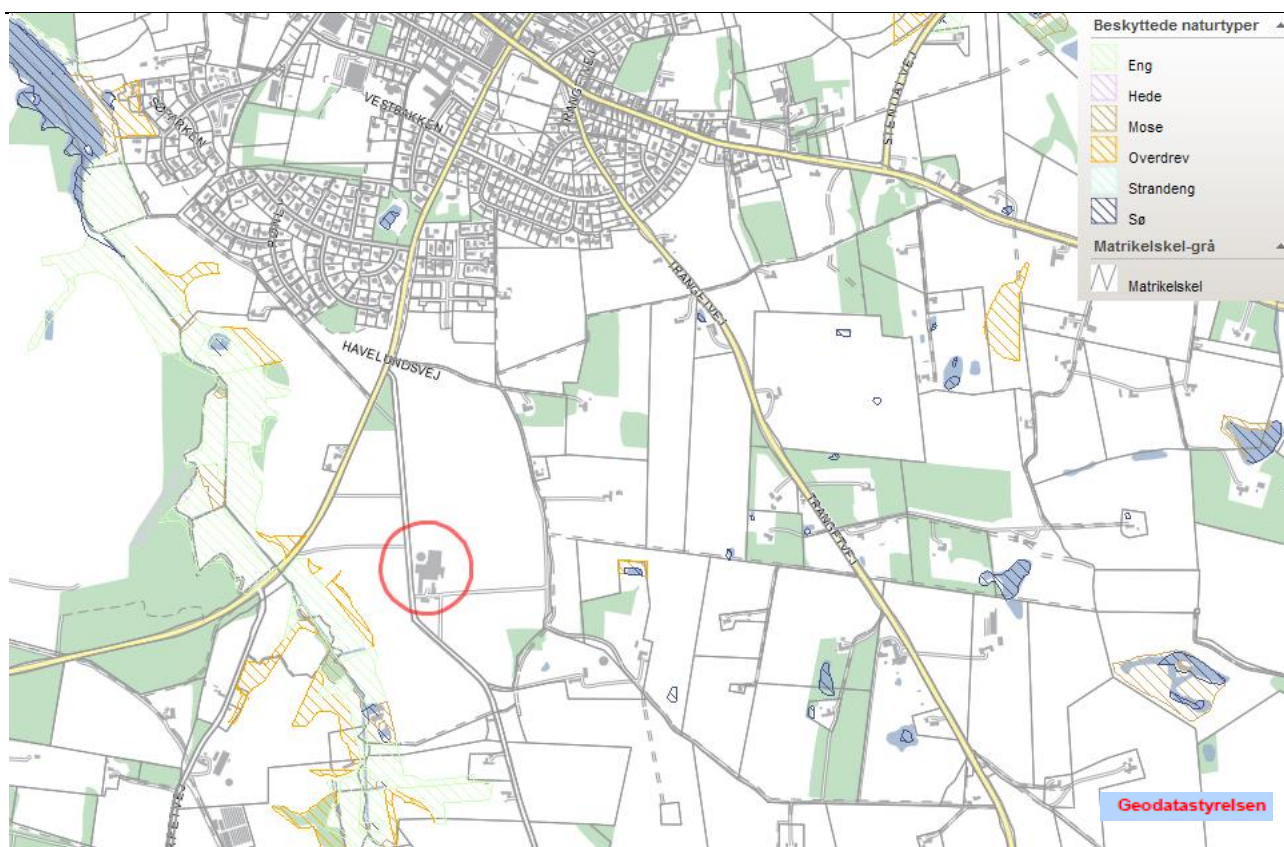
Den økologiske forbindelse ses ikke som en direkte hindring i forhold til en eventuel udvidelse af Bjørnstrupvej 49, idet en udpegning i Kommuneplanen ikke er bindende for den enkelte borger, men nærmere er en udpegning som kommunen i sin planlægning skal "virke for".

Der er udpeget "lavbundsarealer" vest for ejendommen, se kortet nedenfor. Udpegningen ligger langs Boller å og signalerer til lodsejerne, at der ikke bør opføres anlæg i området, da det i perioder kan stå under vand. Udpegningen betyder dog ikke, at der er forbud mod at opføre anlæg i området.

Kortet viser de udpegede "lavbundsarealer"

Der findes forskellige registrerede naturtyper vest for ejendommen, som er beskyttede af Naturbeskyttelseslovens §3, se kortet nedenfor. Der er ca. 170 meter fra ejendommens bygninger til nærmeste registrerede overdrev mod vest.

Kortet viser beskyttede naturområder i nærheden "Bjørnstrup"

Den beskyttede natur kan sætte grænser for, hvor meget ammoniak der må udledes fra anlægget, hvis det skal ændres eller udvides. Den nuværende produktion på "Bjørnstrup" giver anledning til en belastning med ammoniak af de nærliggende overdrev, som med den miljøgodkendte udvidelse pr. september 2013, når tæt på områdets tålegrænse. En yderligere udvidelse af produktionen på "Bjørnstrup" bliver derfor en udfordring hvad angår ammoniakfordampningen fra staldene.

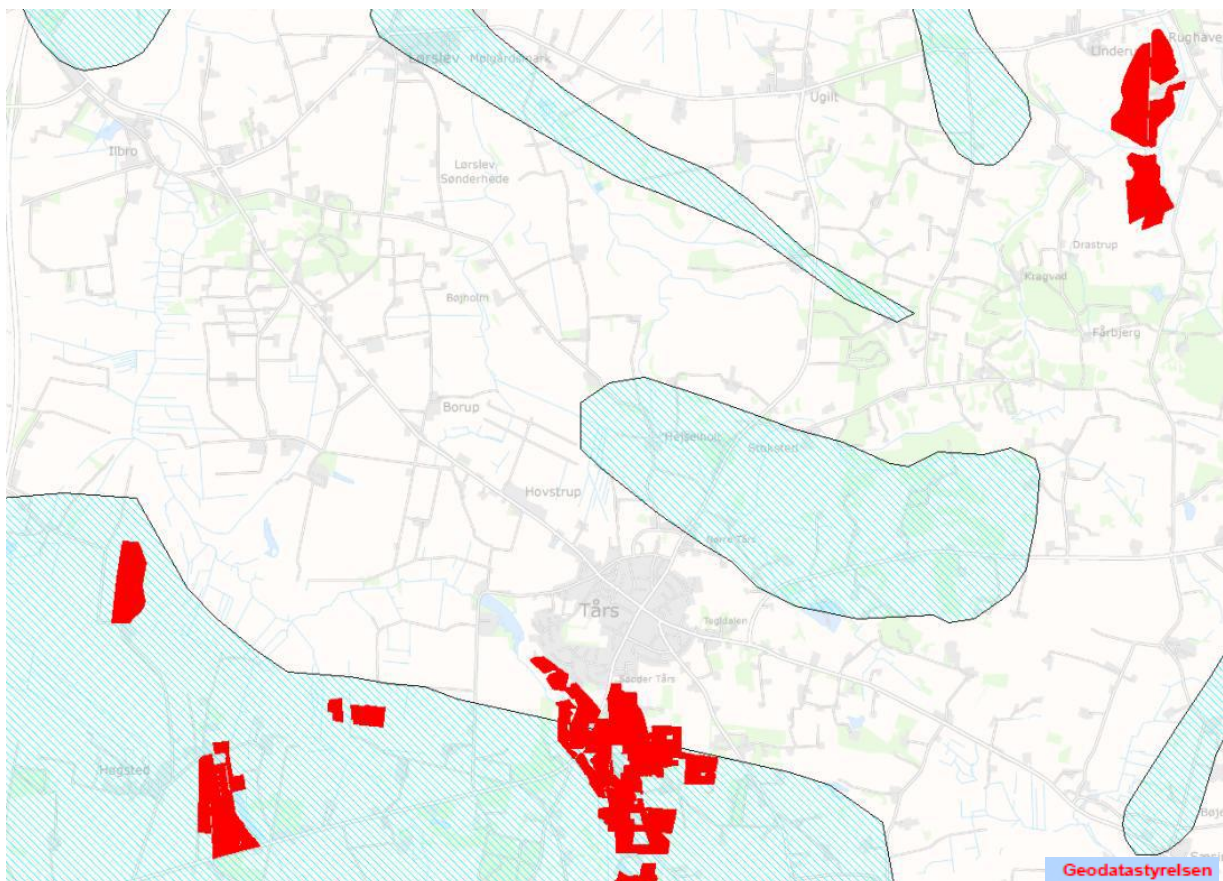
I forhold til Natura 2000 områder, ses der ingen hindring ved en udvidelse af ejendommen, idet den nærmeste udpegning ligger længere en 9 km derfra.

Der er ikke registreret Bilag IV arter i umiddelbar nærhed af ejendommen (2,3 km derfra er der fundet spidssnudet frø). Hvis der erhverves udsprængningsarealer i Natura 2000 områder, eller hvis der findes bilag IV arter på de nuværende udsprængningsarealer, kan der blive stillet skærpede vilkår til udsprængningen af husdyrgødning.

Grundvand

En del af ejendommens arealer ligger i "nitratfølsomt indvindingsområde", se kortet nedenfor. Disse arealer kan pålægges begrænsninger, hvis udvaskningen af kvælstof beregnes til at overstige lovens grænseværdier

Inden udgangen af 2016 skal der laves en indsatsplan for grundvandsområdet. En indsatsplan kan ende med at indeholde målsætninger for reduceret udvaskning af kvælstof fra nogle af arealerne. Dette kan medføre lignende begrænsninger i arealanvendelsen, dog mod kompensation.

Kortet viser bedriftens arealer (rødt) og nitratfølsomme indvindingsområder (blåt)

Lokale tiltag

Ejerne er efter eget udsagn meget opmærksomme på ikke at være en gene for lokalsamfundet, og gør derfor meget ud af at minimere eventuelle gener, lytte til og informere lokalsamfundet, ligesom der gøres en indsats for at pleje de bynære naturområder, så de kan være til glæde for borgerne.

Interessenternes udsagn på mødet den 28.11.2013 bekræfter, at lokalsamfundets faktisk oplever, at det er tilfældet.

6. Vision og langtidsplaner for bedriften

Værdiprofil

Bjørnstrup er en slægtsgård gennem 5 generationer med en malkekvægsbesætning af røde køer. Bedriften hviler på stærke familierelationer, og der er en stor glæde og stolthed forbundet med stedet og med gården som rammen om både familie og virksomhed. Bedriften ønskes bevaret i slægten.

Den væsentligste værdi for bedriften er netop også familien som grundstenen for arbejdsglæden. Det er vigtigt for begge generationer på Bjørnstrup, at familien er en del af bedriften, og at familien holder af livet på gården. Det er udgangspunktet for også at kunne levere en arbejdsindsats, der også kan kaste noget af sig rent økonomisk.

Dyrenes trivsel har stor prioritet for bedriften, både af hensyn til dyrenes velfærd og af hensyn til en optimal mælkeproduktion. Det skal kunne ses, at køerne har det godt. Der sættes en ære i at respektere og kende dyrene og deres rangorden og rytme.

Gården drives med stor respekt for de ansatte samt for lokalsamfundet og naboerne. Bedriften er meget opmærksom på ikke at være en gene for lokalsamfundet, og bedriften gør derfor meget ud af at minimere eventuelle gener, lytte til og informere lokalsamfundet, ligesom der gøres en indsats for at pleje de bynære naturområder, så de kan være til glæde for borgerne.

Det er vigtigt for bedriften, at den kan være med til at fortælle den gode historie om dansk landbrug. Der er en stor glæde og stolthed forbundet med bedriftens egen fremavl af højtydende røde køer, der gennem mange år har modtaget præmier på dyrskuer. Bedriften har gennem tiden være trofaste dyrskue-udstillere. Det har været en adspredelse i dagligdagen, men det har også været med til at give anerkendelse for bedriftens indsats.

Bedriften er på vej ind i et generationsskifte, og der er et ønske om, at bedriften fortsat skal udvikles med fokus på mælkeproduktion og grovfoderproduktion.

Vision

Ejernes vigtigste pejlemærker:

- **Sikre at "Bjørnstrup" som familieejet og familiedrevet bedrift overlever mange år fremover.**

Dette indebærer bl.a., at der skal være en robust økonomi, der er forudsætningen for en sådan udvikling

- **Fokus på mælkeproduktion og grovfoderproduktion**

Som hidtil

- **Fokus på betydningen af gode relationer til borgerne i nærområdet**

Som hidtil

- **Arbejdsglæde - for alle i virksomheden.**

Arbejdsglæde er en vigtig drivkraft for ejerne selv, men i lige så høj grad vigtig for de ansatte. Det er med til at sikre en sikker drift og mentalt overskud til udvikling.

Planer for de nærmeste år

- Fortsat udvikling af den animalske produktion:
 - Flere dyr i eksisterende stald
 - Investering i malkerobotter
 - Større grad af selvforsyning med grovfoder
 - Eventuelt udvide med en kostald på en anden lokalitet
- Mere rationel markdrift:
 - Større jordlodder
 - Samling af dyrkningsarealer (jordfordeling)

Flere af Bjørnstrups planer hænger godt sammen med nationale og kommunale mål:

- "Bjørnstrup" fremtidsplaner rammer ind i problemstillingerne omkring de stadig større husdyrbrug, som man fra kommunens side har fokus på i disse år. Statens krav om, at kommunerne i den seneste kommuneplan skulle udpege områder velegnede til placering af store husdyrbrug, er et udtryk for, at det også optager hele landet.
- "Bjørnstrup" hører med sine godt 500 DE til blandt de største husdyrbrug i Hjørring Kommune. Dette giver en oplagt mulighed for at afprøve metoder til at muliggøre samspillet mellem store husdyrbrug og det åbne land og for at udvikle samarbejdet mellem virksomheden og kommunen, herunder borgere i nærområdet.
- Områderne omkring Boller Å indgår i den kommunale udpegning "økologisk forbindelse". Den økologiske forbindelse vil formentlig også blive en del af Grønt Danmarkskort, en vigtig del af Naturplan Danmark, som regeringen vil melde ud i oktober 2014. Grønt Danmarkskort skal – som de økologiske forbindelse – skabe forbindelse mellem de mest værdifulde naturområder og sikre spredningskorridorer for planter og dyr. De sammenhængende naturområder kan samtidig betyde større oplevelsesmuligheder for borgerne i kommunen og for turister. Dette ønske matcher de politiske målsætninger for Hjørring Kommune

7. Udfordringer og løsningsmuligheder

Nogle af udfordringerne er alene af relevant for virksomheden, mens andre fletter sig ind i naboers og andre borgeres interesser. Løsningen af de sidste har derfor positiv betydning for disses livskvalitet og for deres accept af bedriften (virksomheden) som helhed.

Udfordring	Mulige løsninger	Status	Interessenter
Produktionen			
Udvidelse af mælkeproduktionen	Flere dyr i eksisterende stald. Ny kostald på anden lokalitet.	Begge kræver ny miljøgodkendelse	Virksomheden
Evt. forøget ammoniakfordampning	Teknologi, der kan reducere ammoniak Afregristrering af natur / flytning af natur	Nuværende produktion rammer grænsen for ammoniakfordampn.	Virksomheden, kommunen og DN
Spredte marker, små lodder	Samle markerne, i det mindste i få klynger		Virksomheden Kommunen
Generel problemstilling i landbruget. Øger transportbehovet og dermed omkostningerne	Jordfordeling		Landmænd i omegnen
Større selvforsyning med grovfoder	Større jordtilliggende og fokus på at få det optimale ud af det nuværende jordtilliggende (højtydende planteavl). Herudover skal/kan der være fokus på muligheden for at indgå aftaler om foderproduktion og – leverancer fra lokale producenter.		Virksomheden

Værditilvækst , der ikke alene afhænger af antallet af køer	Det kan undersøges om der er mulighed for værditilvækst gennem andre afsætningskanaler eller gennem mulighed for at producere et nicheprodukt ift. nuværende strategi.		Virksomheden
Arbejdsglæde på højt niveau , på trods af voksende virksomhed	Bevidst ledelses organisation Bevidst personalepolitik Personalegoder		Virksomhedens ejere og de ansatte
Økonomien			
Bedriftens levedygtighed	Fortsat stærkt fokus på løbende at optimere kapacitetsomkostninger og at foretage de rigtige strategiske investeringer, der medfører et bedre resultat for bedriften.		Virksomheden
Landskabet og kulturhistorie			
Ejendommens fremtræden i landskabet	Bygningsarkitektur, materialevalg, landskabselementer som beplantninger	Aktuelt ved nybygninger	Borgere Turister Virksomheden
Natur			
Overdrev i nærheden af ejendomme	Pleje. Evt. erstatningsbiotoper i større afstand fra bedriften.	Barriere for udvidelse af produktionen	Virksomheden DN
Miljø			
Holde generne på et lavt niveau	Trakfikoptimering. Begrænsning af lugt fra staldanlæg	I dag ingen væsentlige konflikter p.g.a. lugt, trafik eller vejbelastning	Virksomheden Borgerne i nærområdet

8. Muligheder og interesser

Muligheder omfatter de ideer til tiltag, som bedriften har mulighed for at bidrage med – og som samtidig på den ene eller anden måde kan blive til gavn og glæde for borgere i nærområdet, borgere i hele kommunen og/eller turister.

Det omtalte interessentmøde har bidraget væsentligt til en kortlægning af disse muligheder for samspil mellem bedriften (virksomheden) og lokalområdet.

Mulighed	Mulige løsninger	Interesser
Fortsat gensidig forståelse og respekt	Fortsat hensyn ved trafik, udspreddning af gylle, lyssætning. Fortsat information til borgerne om relevante operationer på markerne Åben gård arrangementer Udvidet vejsalg af grøntsager m.v. Fortsat åbenhed og imødekommenhed	Virksomheden og borgerne i nærområdet
Øge værdien af området omkring Boller Å	Pleje primært ved afgræsning Bedre afvanding Plejeaftaler Anlæggelse af sti fra Tårs og langs åen	Borgere i lokalområdet Borgere i kommunen Turister/turist-

	Naturplan for området, inkl. stier	Foreninger Virksomheden
Bidrage til den "økologisk forbindelse" (biodiversitet)	Hensyntagen i markdriften Indgå i fællesprojekter som skovrejsning	Kommunen Virksomheden

Ejerne har påpeget, at deres observationer peger på, at forløbet af den "økologiske forbindelse" sydøst om Tårs burde revideres.

9. Handlingsplan

Handlingsplanen er opstillet med henblik på at klargøre, hvilke handlinger der evt. kan løse de nævnte udfordringer hhv. fremme de nævnte muligheder. Der er foretaget et udvalg i udfordringerne og mulighederne – ud fra relevans og ud fra ejerens vurdering af, hvad der er væsentligst at løfte til handlingsniveauet i øjeblikket.

Endelig fastsætter handlingsplanen det tidspunkt, hvor ejerne, Lars og Christen Dissing, bør sætte handlingen i gang.

Emne	Handlinger og redskaber	Tidspunkt
Produktionen		
Anlægsudvidelse	Inddrag kommunen og lokalområdet tidligt i overvejelser. Brug erfaringerne med den proces, der har været anvendt ifm. Landbruget i landskabet. Bygningsdesign og "landskabsdesign". Inddrag borgerne/interessenter i planlægningen af anlægget og de ydre forhold omkring anlægget. Søg relevante og brugbare løsninger til gavn for dig og interessenterne.	Ved beslutning om igangsætning af godkendelsesprocedure
Jordfordeling	Det skal undersøges om der er interesse i lokalområdet for jordfordeling. Det kan ske i samarbejde med rådgivning og kommune.	Forår 2015
Arbejdsglæde	Attraktiv arbejdsplads - Fokus på medarbejderpleje, efteruddannelse og profilering af virksomheden som en god arbejdsplads Familiesammenhold og ledelse - Aftal ledelses- og ansvarsfordeling - Aftal organisation - Aftal hvad man er fælles om i familien og hvad ikke	Kontinuerligt Start vinter 2014-15 og kontinuerligt
Virksomhedens samfundsansvar		
Området omkring	Tag initiativ til en samlet plan for naturen,	2015

Boller Å	afvanding, stier etc. Tag kontakt til borgerne, DN og kommunen	
Bidrag til CO ₂ -reduktionen	Rekvirer energikonsulent Få opstillet CO ₂ regnskab	2015
Større indsigt i bedriften	Planlæg "åben gård" arrangementer, i samarbejde med borgerforeningen og evt. turistforeningen og DN	Primo 2015
Vejsalg	Overvej mulighederne i et udvidet salg og evt. mere reklame for vejsalget	Primo 2015

Referat af interessant møde på Tårs Hotel den 28-11-2013 om Bjørnstrupvej 49, Tårs

Oplæg

Knud Suhr:

Velkomst og introduktion af aftenens forløb.

Præsentation af de kommunale fokuspunkter i området.

Allan Olesen:

Kort om udviklingen indenfor miljølovgivningen samt strukturudviklingen indenfor landbrug, hvor landbrugene bliver stadig større. Især kvægbrugere har behov for stort jordtilliggende for at kunne producere foder selv.

Christen Dissing:

Om produktionen på Bjørnstrupvej 49. Der drives ca. 170 ha og de er i dag oppe på en produktion på 180-190 køer og 50 kvier, der går på kviehotel andet sted.

De har for nylig fået miljøgodkendelse til udvidelse. Godkendelse blev ved offentliggørelsen påklaget, hvilket betød at de måtte udsætte udnyttelsen af miljøgodkendelsen. Det viste sig at være en fordel. På grund af ændrede lovkrav til udformningen af stalde, ønskede de at opføre en mere fremtidssikret, bredere tilbygning til den eksisterende stald. I dag har de staldanlæg, der kan rumme en yderligere udvidelse af produktionen.

Lars Dissing (søn) som med tiden skal overtage produktionen forventer at komme op på 250-300 køer, som den nuværende miljøgodkendelse tillader. Det vil kræve mere jord – af hensyn til selvforsyningsgraden.

Drøftelse i grupper

De fremmødte blev inddelt i 3 grupper. De refererede efterfølgende hvad de havde talt om.

Gruppe 1

Mente det er vigtigt med et åbent landbrug (som det faktisk er i dag), hvor lokalbefolkningen kan få et kendskab til hvad der sker på ejendommen.

Føler sig ikke specielt generet af lugt fra produktionen. Det lugter ca. 10 dage om året. De er glade for landmanden tager det hensyn og ikke udspreder gylle fredage og i weekenden.

De havde talt om, om gylleseparation ville mindske lugten fra gyllehåndtering.

Gruppe 2

De var enige om, at det vigtigste for godt naboskab med et landbrug er, at der er en god dialog – som de oplever det med Bjørnstrupvej i dag. De oplever, at de altid ved hvad der foregår på ejendommen.

Hvis landbrug bliver til "store fabrikker" kan man frygte om den gode dialog kan bevares.

Det er vigtigt at Bjørnstrupvej stadig er åben overfor gæster og besøg udefra.

Det kunne være ønskeligt med flere stier i området, eventuelt stier der kan forbinde byen med området ved Boller Møllebæk.

Gruppe 3

Glæder sig over at der ikke er problemer med lugt. Krav om nedfældning af gylle har hjulpet på lugt. Der ud over mindsker overdækning af gyllebeholder lugten.

En del af arealer til Bjørnstrupvej ligger ikke umiddelbart i nærheden af ejendommen. Der blev talt om, hvorvidt det er et problem. Det mener de på Bjørnstrupvej ikke at det er.

Det blev nævnt, at der kan laves naturplan for hele ejendommen. Er dog ikke helt gratis. Men der ydes tilskud. En naturplan beskriver hvordan naturen på ejendommen kan forbedres og bevares. Kunne være godt sammen men en eventuel stiplanlægning.

Der blev opfordret til at sætte flere køer på græs, da afgræsning er med til at vedligeholde naturarealerne.

Øvrige drøftelser i plenum

Christen Dissing gjorde kort rede for hvordan deres jorde dyrkes:

- engarealer mod Boller Møllebæk afgræsses. Der kan ikke køres der.
- på den højere jord dyrkes kløvergræs (foder)
- På arealerne længere væk, ved Høgsted, dyrkes majs

Mange af arealerne ligger i NFI område. Der blev talt om, at grundvandsbeskyttelse kan tænkes ind i planlægning af afgrødevalg.

Lars Dissing fortalte om sine tanker om fremtiden, hvor han kunne tænke sig mere åbenhed, evt. i perioder at holde åbent én gang om uge. Eventuelt salg af frugt fra gårdens frugttræer. Naboer kan måske få en andel i åben gård aktiviteten. De tager gerne imod besøg fra turister. Der skal måske mere information ud om muligheden.

Endelig blev der talt lidt om arkitektur og store landbrugsbygninger. Hvis udseende og indpasning tænkes ind fra starten, behøver det ikke være en meget større udgift. Det handler nogle gange om farvevalg og brydning af store flader på byggerier. Det blev nævnt at Hjørring har udarbejdet en arkitekturguide

På flipoveren var skrevet:

Muligheder:

- naturplan/naturpleje/rekreative arealer
- åbenhed – åbent hus
- dialog – kort og lang sigt

Udfordringer:

- lugt
- spredte arealer
- grundvand